

Status for regeringens internationaliseringsinitiativer, jf. Aftaler om Finansloven for 2009, punkt 6: Internationalisering.

Med aftalen om fordeling af globaliseringsmidler til forskning og udvikling¹ er der afsat 122 mio. kr. i 2009 og 127 mio. kr. i 2010 til understøttelse af internationalisering af dansk forskning. Midlerne skal understøtte institutionernes arbejde med hjemtagning af midler fra internationale finansieringskilder og fremme forskermobilitet på tværs af landegrænser.

Af aftaleteksten fremgår det, at regeringen hvert halve år vil give en status for sine internationaliseringsinitiativer med henblik på drøftelse med partierne. Dette notat refererer direkte til aftaletekstens punkt 6: Internationalisering (side 75-77), idet der gives en status for følgende initiativer:

6.1 Lettere adgang til europæiske programmer

1. Dansk deltagelse i internationale forskningsprogrammer (START)
2. Øgede ressourcer til vejledning om EU's 7. rammeprogram (FP7)
3. Oprettelse af koordinatorpulje

6.2 Etablering af internationaliseringspulje for dansk forskning

1. Indgåelse og implementering af bilaterale aftaler
2. Etablering af et dansk universitetscenter i Kina
3. Indgåelse af aftaler med forskningsnetværk i udlandet
4. Etablering og drift af innovationscentre i førende forsknings- og udviklingsregioner

6.3 International rumforskning

1. Global Monitoring of Environment and Security, Space Segment (GMES)
2. Climate Change Initiative
3. ASIM - Atmosphere-Space Interactions Monitor
4. Teknologi- og instrumentudvikling

28. maj 2009

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

Bredgade 43
1260 København K
Telefon 3392 9700
Telefax 3332 3501
E-post vtu@vtu.dk
Netsted www.vtu.dk
CVR-nr. 1680 5408

Sagsnr. 09-052996
Dok nr. 928141
Side 1/8

---

¹ Jf. Aftaler om Finansloven for 2009 (November 2008), side 68-79

Ad 6.1 Lettere adgang til europæiske programmer

Der er for perioden 2009 – 2010 afsat i alt 24 mio. kr. til at sikre lettere adgang til europæiske programmer. Formålet er at sikre et løft i finansieringen af dansk forskning fra EU samt at videreføre den eksisterende netværksordning, der yder støtte til etablering af tværnationale netværk og konsortier med henblik på at søge midler fra EU's forskningsprogrammer. Midlerne er fordelt til følgende tre initiativer:

1. Dansk deltagelse i internationale forskningsprogrammer (START)

Der er for perioden 2009 – 2010 afsat 15 mio. kr. til at Det Frie Forskningsråd (DFF) kan understøtte en stærk dansk deltagelse i Det Europæiske Forskningsråd (ERC) og EU's 7. rammeprogram for forskning.

Det Frie Forskningsråd udmønter midlerne i tilknytning til rådets START-program, som har til formål at støtte forberedelse af internationale forskningsansøgninger med henblik på at forbedre dansk forsknings internationale konkurrenceevne og styrke danske forskeres muligheder for med succes at søge internationale forskningskilder.

Midlerne fra START-programmet bliver hovedsagligt brugt til forberedelse af ansøgninger til EU's rammeprogrammer for forskning, men omfatter også forberedelse af ansøgninger til Det Europæiske Forskningsråd (ERC) og andre internationale kilder.

START-programmet har eksisteret i Det Frie Forskningsråd i en årrække. En analyse af programmet i forhold til EU's 6. rammeprogram viser, at ansøgninger, der er udformet med midler fra START-ordningen, har en succesrate på næsten 40 %. Til sammenligning hermed er den generelle succesrate for forskningsprojekter med dansk deltagelse under FP6 på 24 %.

2. Øgede ressourcer til vejledning om EU's 7. rammeprogram (FP7)

Der er for perioden 2009-2010 afsat 6 mio. kr. til at EuroCenter kan styrke vejledningen af danske forskere med henblik på at sikre et større dansk udbytte af de europæiske forskningsmidler.

Den øgede vejledningsindsats har resulteret i to nye initiativer: Ansøgningsvejledning og vejledning inden for legal-finance-området. Ansøgningsvejledningen ydes til lovende danske ansøgere. EuroCenter tilbyder mellem 10 og 50 timer til gennemlæsning og kommentering af den enkelte EU-ansøgning eller dele af EU-ansøgningen med henblik på at øge ansøgningens kvalitet.

Vejledningen inden for legal-finance-området dækker de juridiske og økonomiske regler, der knytter sig til rammeprogrammets projektkontrakter. EuroCenter har noteret en stadig stigende efterspørgsel efter ydelser på legal-finance-området, det gælder både kundehenvendelser og kurser inden for jura og økonomi.

EuroCenter har netop fået gennemført en ekstern brugerundersøgelse af nytteværdien af vejledningsindsatsen. Her fremhæves især ansøgningsvejledningen som meget væsentlig og nyttig. Derudover fremhæver mange af undersøgelsens

respondenter EuroCenters store kompetence til at overskue de mange aspekter af en ansøgning.

3. Oprettelse af koordinatorpulje

Der er for perioden 2009-2010 afsat 3 mio. kr. til videreførelse en koordinatorpulje, som er blevet etableret for at give danske koordinatore i europæiske forskningsprojekter bedre mulighed for at løfte koordinatorrollen ved at yde medfinansiering til den betydelige arbejdsbyrde, som koordinatore har i forbindelse med kontraktforhandlingerne med Europa-Kommissionen. Formålet med ordningen er, at den skal føre til flere succesfulde EU-ansøgninger med stærke konsortier under dansk ledelse.

Der kan ydes tilskud fra Koordinatorpuljen til de danske koordinatore, der har mere end tre danske partnere i et projektkonsortium, og som har modtaget en invitation til kontraktforhandling med Europa-Kommissionen. Tilskuddet kan udgøre op til 65.000 kr. (ved konsortier på under ti deltagere dog op til 50.000 kr.). Tilskuddet medfinansierer udgifter til løn og rejser for koordinator og koordinatorers medarbejdere.

En intern undersøgelse blandt brugerne af koordinatorpuljen viser, at 88 procent af koordinatorerne mener, at tilskuddet har givet dem mulighed for en tættere kontakt i konsortiet og med Europa-Kommissionen i forhandlingsfasen. Samtidig mener 73 procent, at tilskuddet har medvirket til at give koordinator en stærkere position i kontraktforhandlingerne.

Ad 6.2 Etablering af internationaliseringspulje for dansk forskning

Der er afsat 50 mio. kr. i 2009 og 40 mio. kr. i 2010 til etablering af en internationaliseringspulje. Formålet er at finansiere initiativer, der gør det nemmere for danske forsknings- og innovationsmiljøer at indgå samarbejde, at øge forskermobilitet og at få adgang til netværk med de bedste videnmiljøer i udlandet. Initiativerne er samlet omkring følgende fire hovedaktiviteter:

1. Indgåelse og implementering af bilaterale aftaler

Videnskabsministeriet har i øjeblikket samarbejdsaftaler om forskning, teknologi og uddannelse med Indien, Kina, Israel og Japan. Der forventes endvidere indgået aftale med USA i løbet af 2009.

Af større aktiviteter - allerede gennemført eller planlagt - i 2009 kan nævnes:

- *Fælles dansk-indisk opslag inden for ernæringsvidenskab eller stamceller* i regi af Det Strategiske forskningsråd (DSF) og det indiske videnskabsministerium. Fra dansk side bidrager vi med 8 mio. kr. (DSF: 5 mio. kr. og Internationaliseringspuljen: 3 mio. kr.). Beløbet matches af inderne.
- Undersøgelse af mulighederne for og planlægning af indgåelse af *partnerskabsaftale med et indisk IT-Universitet*.
- *Dansk-kinesisk workshop om bæredygtig og vedvarende energi* afholdes i Beijing den 27.-30. april 2009. I udgangspunktet vil det blive sat op som en workshop i fire spor: Vindenergi, solenergi, bioenergi og energieffektivt byggeri.
- *Fælles dansk-kinesisk opslag inden for vedvarende energi* planlægges i regi af DSF i foråret 2009. Fra dansk side er afsat i alt 19 mio. kr., heraf kommer 15 mio. kr. fra DSF og 4 mio. kr. fra Internationaliseringspuljen. Beløbet matches af kineserne. DSF har i alt afsat 45 mio. kr. til dansk-kinesisk samarbejde i årene 2009-2011.
- *Ph.d.-stipendier til kinesiske forskere* forventes opslået i løbet af 2009 inden for en ramme af 13 mio. kr. Det undersøges p.t., hvorvidt stipendierne kan udnyttes via ErhvervsPhD-ordningen.
- *Dansk-japansk workshop i januar 2009 om "Molekylær kræftforskning" i Tokyo* med deltagelse af repræsentanter fra Forsknings- og Innovationsstyrelsen (FI) og 10 danske forskere samt et tilsvarende antal forskere fra Japan.
- *Opslag vedrørende tre-fem dansk-japanske projekter inden for "molekylær medicinsk forskning"* blev offentliggjort i februar 2009. Fra dansk side er der, fra midler til internationalt samarbejde i 2008, afsat 2,1 mio. kr. – 3,5 mio. kr. eksklusiv overhead. Den endelige størrelse af bevillingen vil afhænge af antallet af ansøgninger og deres kvalitet. Beløbet matches af japanerne.
- *Etablering af et internationalt netværksprogram* i efteråret 2009 med et budget på 12 mio. kr. inklusiv overhead på 44 %. Programmet kan støtte netværksaktiviteter (f.eks. fælles workshops og rejsstipendier m.v.) mellem danske og udenlandske forskere fra Kina, Japan, Israel og Indien. Hertil

kommer Brasilien, som ministeriet overvejer at indgå en bilateral samarbejdsaftale med.

2. Etablering af et dansk universitetscenter i Kina

Der er i – foreløbig for 2009 og 2010 - afsat midler til etablering og drift af et dansk-kinesisk universitetscenter i Kina. Sigtet er at styrke det forskningsmæssige samarbejde mellem Danmark og Kina, at give danske unge en bedre mulighed for at tage en universitetsuddannelse i Kina og at tiltrække kinesiske højt kvalificerede studerende og forskere til Danmark.

Initiativet planlægges implementeret som et samarbejde mellem de danske universiteter og det kinesiske Videnskabernes Akademis universitet, Graduate University of Chinese Academy of Sciences (CAS). Der er i oktober 2008 underskrevet et memorandum of understanding om samarbejdet. Sigtet er, at forskningssamarbejdet går i gang hurtigst muligt, at ph.d.-uddannelsen på centeret påbegyndes i 2010, og at der fra 2011 udbydes kandidatuddannelser ved centeret. Der sigtes efter en ligelig fordeling af udgifterne mellem den danske og den kinesiske side, og på dansk side er det aftalt, at Videnskabsministeriet dækker den ene halvdel af bidraget, mens universiteterne dækker den anden halvdel.

Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling

Side 5/8

Det er sigtet, at en endelig aftale om samarbejdet skal færdiggøres, så den kan underskrives i det sene efterår 2009.

Blandt andet med henblik på at muliggøre udbuddet af godkendte danske kandidatuddannelser fra GUCAS har videnskabsministeren fremsat forslag i Folketinget om en ændring af universitetsloven.

3. Indgåelse af aftaler med forskningsnetværk i udlandet

Forsknings- og Innovationsstyrelsen (FI) har indgået partnerskabsaftaler med henholdsvis H-STAR/Stanford University og CITRIS/UC Berkeley. Partnerskabsaftalerne skal styrke de danske universiteters deltagelse i udenlandske universiteters netværk som et bidrag til universiteternes internationale forskningssamarbejde.

H-STAR/Stanford University

Forskningsnetværket H-STAR udøver tværdisciplinær forskning i blandt andet IT, kommunikation og læring ved Stanford University.

Grundlaget for aftalen med H-STAR er, at der fra dansk side betales 50.000 USD (ca. 300.000 DKK) per år i medlemsgebyr. Som modydelse for medlemsgebyret har H-STAR forpligtet sig til at afholde to årlige konferencer/workshops baseret på fælles planlægning.

Endvidere har FI købt ”visiting slots” ved H-STAR på 24 måneder, hvilket giver forskere og ph.d. studerende tilknyttet danske universiteter mulighed for at ansøge om ”visiting scholarships” af 1-6 måneders varighed.

Aftalen med Stanford University/H-STAR blev indgået i 1. oktober 2007 og blev forlænget i oktober 2008. Den nuværende aftale har 1 års varighed.

CITRIS/UC Berkeley

Forskningsnetværket CITRIS er grundlagt med midler fra den californiske guvernør og omfatter forskergrupper i verdensklasse samt nogle af Silicon Valleys største IT-virksomheder som Hewlett Packard, IBM, SUN og Intel.

Grundlaget for aftalen med CITRIS er, at der fra dansk side betales 50.000 USD (ca. 300.000 DKK) per år i medlemsgebyr. Som modydelse for medlemsgebyret har CITRIS forpligtet sig til at afholde to årlige konferencer/workshops baseret på fælles planlægning. Endvidere har FI købt to ”visiting slots” à 55.000 USD. FI giver derved forskere og ph.d. studerende mulighed for at ansøge om et forskerophold på UC Berkeley af 1-6 måneders varighed.

Gennem partnerskabsaftalen med CITRIS har der været et opslag og et genopslag om forskerophold. Det første opslag gav ingen ansøgere, men efter et genopslag og informationsmøder ved Københavns Universitet og ved Aarhus Universitet, indkom der ansøgninger fra 8 forskere. Disse ansøgninger ventes færdigbehandlet i løbet af april 2009.

**Ministeriet for Videnskab
Teknologi og Udvikling**

4. Etablering og drift af innovationscentre i førende forsknings- og udviklingsregioner

Side 6/8

For at styrke danske forskere og virksomheders adgang til den nyeste viden uden for landets grænser blev der i forbindelse med globaliseringsaftalen i 2006 bevilget 13 mio. kr. i 2007 - 2009 til etablering af 2-4 innovationscentre. I forbindelse med globaliseringsaftalen for 2008 blev der yderligere bevilget 16 mio. kr. til innovationscentre i 2009 - 2010.

Innovationscentre skal bidrage til at øge internationaliseringen af dansk forskning og styrke dansk erhvervslivs innovations- og konkurrenceevne ved lokalt at bistå danske forskere og højteknologiske virksomheder, der søger adgang til netværk, viden, teknologi, markeder og kapital i udenlandske førende forsknings- og udviklingsregioner (hot spots).

Innovationscentrenes etablering og drift sker i et samarbejde mellem Danmarks Eksportråd og Videnskabsministeriet. Siden 2006 har Danmarks Eksportråd og Videnskabsministeriet i fællesskab etableret innovationscentre i Silicon Valley (USA), Shanghai (Kina) og München (Tyskland).

En ekstern midtvejsevaluering gennemført i juli 2008 viser således, at innovationscentre er kommet godt fra start og har tilvejebragt et godt grundlag for konsolidering af centrene.

Initiativet er underfinansieret. Således var der i 2007 et forbrug på 5,2 mio. kr. og i 2008 et forbrug på 8,3 mio. kr. Underfinansieringen dækkes af Udenrigsministeriet og Videnskabsministeriet i fællesskab.

Ad 6.3 International rumforskning

Der er afsat 60 mio. kr. i 2009 og 75 mio. kr. i 2010 til en national satsning på satellitbaseret jordobservation og klimaovervågning med særligt fokus på Arktis. Formålet er at bidrage til ESA's jordobservations- og klimaprogrammer, bl.a. med henblik på styrket forskning og forståelse af de globale klimaforandringer, øget teknologisk og industriel innovation, udnyttelse af nye muligheder for skibstransport og råstofudvinding i Arktis og international branding af Danmark som klimanation.

ESA's ministerkonference i Haag, november 2009

Ved ESA's 3-årige ministerkonference i Haag i november 2008, blev det besluttet, med parlamentarisk forbehold for vedtagelse af FFL09 og FFL10, at Danmark skulle tilmelde sig relevante programmer og udviklingsaktiviteter allerede i 2008. Dette blev besluttet for at sikre aktiv dansk indflydelse på og deltagelse i ESA's klima- og jordobservationsprogrammer.

Danske forskere og virksomheder er hermed i konkurrence med de øvrige deltagende lande om de teknologisk interessante udviklingskontrakter på området, men Danmark er samtidig garanteret en såkaldt "just retour", der sikrer at investeringen kommer tilbage til Danmark i form af kontrakter.

Danmark tilmeldte sig følgende fire programmer og udviklingsaktiviteter under ESA's ministerkonference:

1. Global Monitoring of Environment and Security, Space Segment (GMES)

Danmark har afsat 40 mio. kr. til ESA's største miljø- og klima-program. Der er tale om et fællesprogram med EU, der går under fællesbetegnelsen Global Monitoring of Environment and Security (GMES).

Med globaliseringsmidlerne kunne Danmark indtræde som ligeværdig partner i programmet, og Danmark bidrager nu med ca. 0,5 % af det samlede ESA-budget. GMES og det dertil hørende rumsegment udgør ESA og EU's største bidrag til det globale samarbejde om indsamling og bearbejdning af klima-data, og det vil i de næste 10-15 år være Europas hovedsatsning på området.

2. Climate Change Initiative

Danmark har afsat 9 mio. kr. til dette program, som skal sikre en optimal tilgængelighed af dataporteføljen for de seneste 30 års jordobservationsdata foretaget af ESA, skal føde direkte ind i FN's klimaprocess, herunder IPCC's (The Intergovernmental Panel on Climate Change) analyser af klodens tilstand. Denne datatilgængelighed blev f.eks. anerkendt og anbefalet på COP13.

Dansk deltagelse sikrer direkte adgang til et program rettet mod den generelle klimadagsorden, og hvor danske forskningsinstitutioner m.fl. vil kunne byde ind på såvel arktiske, maritime, terrestriske som hydrologiske emner.

3. ASIM - Atmosphere-Space Interactions Monitor

Danmark har afsat 69 mio. kr. til ASIM, som er et dansk initieret og ledet atmosfæreobservatorium, som skal monteres udvendigt på rumstationen og er et led i ESA's program for videnskabelig udnyttelse af Den Internationale Rumstation.

ASIM bliver et instrument, der skal observere og filme indtil for få år siden ukendte vejrphenomener i den øvre atmosfære – f.eks. kæmpelyn på op til 80 kilometers længde, der skyder opad i atmosfæren og ikke ned mod jorden, som det normalt kendes ved tordenvejr. Fænomenerne menes at have betydning for atmosfærens sammensætning og deraf klimaet, og resultaterne vil indgå som ny og vigtigt viden i fremtidige klimamodeller. Af øvrige markante aktører i projektet er Norge og Spanien.

4. Teknologi- og instrumentudvikling

Danmark har afsat ca. 15 mio. kr. til teknologi- og instrumentudvikling rettet mod fremtidige klimasatellitter og rumsystemer. Midlerne bliver administreret som ekstra danske bidrag til ESA's eksisterende instrument- og teknologiprogrammer.

Næste ESA-ministerkonference i 2011

Programmerne og de planlagte aktiviteter er for de flestes vedkommende allerede i gang og Danmark forhandler løbende med ESA om kontrakter og udviklingsaktiviteter under de pågældende programmer.

Såfremt Danmark skal opretholde det nuværende niveau ved den næste ESA-ministerkonference i 2011, er der behov for, at den nuværende bevillingsramme opretholdes efter udløbet af den nuværende aftale.